

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ธีระชล สาทสิน¹บุญรัตน์ แผลงศรี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก และอาจารย์นิเทศ จำนวน 3 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และแบบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม โดยใช้การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรมไมโครซอฟท์ทีม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน

ผลการศึกษา พบว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ระดับคุณภาพจากผลการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความสามารถของการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านจริยธรรมและกฎหมาย และด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเองหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1, 0.98, 0.67, 0.80 และ 1 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.80, 0.82, 0.65, 0.69 และ 0.87 ตามลำดับ

คำสำคัญ: แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาล/ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน/ นักศึกษาพยาบาล

¹อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต บางพลัด กรุงเทพฯ 10700

Corresponding Author, Email: theerachon_sar@dusit.ac.th

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Research article

The Development of Nursing Students' Competencies Assessment in Clinical Practice at Emergency Department

Theerachol Satsin¹Boonrat Plangsorn²

Abstract

The purpose of this study was to investigate the competency assessment form of nursing students in the core skills of emergency nursing activities. Data were collected by simple random sampling from 30 3rd year students who were enrolled in the Adult and Elderly Nursing Practicum 2, Suan Dusit University, In the first semester of academic year 2023. The researchers developed the instrument based on skills of emergency nursing concept, using semi-structured interview and focus group. As a part of collecting evidence for content validation of the instrumentation, Item Objective Congruence (IOC) analysis was used in this study. The data was analysed with descriptive statistics for performance competence of nursing activities and Cronbach's alpha coefficient to analyze the consistency between.

The results of this study revealed that a competency consisted of five categories and twenty-six behavioral indicators which were 1) competency of skill in emergency assessment consisted of seven behavioral indicators, 2) competency of nursing practice in critical and emergency condition consisted of eight behavioral indicators, 3) competency of communication consisted of two behavioral indicators, 4) competency of ethical and legal aspects consisted of five behavioral indicators, and 5) competency of personality and self-improvement consisted of four behavioral indicators. The Item Objective Congruence were 1, 0.98, 0.67, 0.80, and 1, respectively, and the Cronbach's alpha coefficient values were 0.80, 0.82, 0.65, 0.69, and 0.87, respectively.

Keywords: assessment competencies in clinical practice/ emergency department/ nursing student

¹ Lecturer, Faculty of Nursing, Suan Dusit University, Bangphat, Bangkok 10700

Corresponding Author, Email: theerachon_sar@dusit.ac.th

² Assistant Professor, Faculty of Education, Kasetsart University, Jatujuk, Bangkok 10900

บทนำ

สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิตมนุษย์ กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลจนเกิดทักษะทางวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อผู้รับบริการสุขภาพ การฝึกปฏิบัติการพยาบาลแต่ละรายวิชานั้นนักศึกษาจะต้องปฏิบัติการพยาบาลตามกระบวนการเรียนการสอนของรายวิชาที่กำหนดให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร¹ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถมีทักษะทางปัญญา มีทักษะทางการพยาบาลมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ดังนั้นการฝึกประสบการณ์ภาคสนามบนหอผู้ป่วย สัมผัสกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริงในบทบาทการปฏิบัติงานทางการพยาบาลภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติในคลินิกจึงเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะทางการพยาบาลให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ²

การขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงกับผู้ป่วย ในขณะที่นักศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยมาก่อน ร่วมกับขาดความมั่นใจในความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมาขาดความชำนาญในทักษะต่าง ๆ เช่น การสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือบุคลากรในทีมสุขภาพ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดความเครียดและวิตกกังวลต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งการให้เกิดความเครียดบางครั้งก่อให้เกิดผลด้านดี เช่น เป็นแรงกระตุ้นให้การทำงานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี แต่บางครั้งการเกิดความเครียดในระดับสูงและเป็นระยะเวลายาวนานอย่างต่อเนื่องจะทำให้ความตั้งใจในการศึกษาลดลง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำจนไม่สามารถเรียนต่อได้ หรือถ้าเรียนต่อจนสำเร็จแต่อาจเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ไม่สมบูรณ์พร้อมในด้านจิตใจ

นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลยังมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยเช่นกัน นักศึกษาจึงมีความคาดหวังที่จะได้รับการสอนปฏิบัติในคลินิกที่เป็นกัลยาณมิตร ใจเย็น คอยกระตุ้นให้นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ การให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องด้วยความเอื้ออาทร เพื่อให้การฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานบรรลุตามการพัฒนาผลการเรียนรู้ 6 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ³

จุดมุ่งหมายของประสบการณ์ภาคสนามในรายวิชานักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 (วิกฤต และฉุกเฉิน) จำนวน 3 หน่วยกิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยนักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ที่เจ็บป่วยในระยะฉุกเฉินวิกฤต ทั้งด้านอายุรกรรมและศัลยกรรม โดยใช้กระบวนการพยาบาล หลักฐานเชิงประจักษ์ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ ให้ผู้ป่วยปลอดภัยครอบคลุมทั้ง 4 มิติของการดูแลสุขภาพ บนพื้นฐานของความเคารพในความเป็นปัจเจก จริยธรรมและขอบเขตการปฏิบัติวิชาชีพ ในการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาต้องผ่านการฝึกปฏิบัติ ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โดยประมาณ 6 วัน คำนวณชั่วโมงการฝึกวันละ 8 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง และนักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติ ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ทักษะประสบการณ์ที่นักศึกษาต้องได้รับประกอบด้วย การประเมิน คัดกรอง ผู้ป่วย การซักประวัติ AMPLE , MIVT , การพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินตามแนวทางการประกันคุณภาพโรงพยาบาล ได้แก่ fast tract sepsis, STEMI, stroke, trauma การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉิน ได้แก่ การช่วยฟื้นคืนชีพ การให้ยาและสารน้ำ การให้วัคซีน การเคลื่อนย้าย ติดตามส่งต่อผู้ป่วย

สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่า องค์ประกอบแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน การประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน การกำหนดปัญหา ข้อวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาล การตรวจวัดประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพ ประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การพยาบาลที่รวดเร็ว ปฏิบัติการพยาบาลที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก การติดต่อสื่อสารและประสานงาน มีภาวะผู้นำ มีการตัดสินใจ มีการแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม⁴⁻⁵ ส่วนอาจารย์หรือผู้สอนจำเป็นต้องมีการประเมินความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการวางแผนการเรียน การออกแบบการพัฒนา และการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงสนใจการพัฒนาแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา
2. อาจารย์นิเทศได้นำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนถือเป็น

การประกันคุณภาพในการผลิตบัณฑิตของสถาบันการศึกษายพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก และอาจารย์นิเทศ ที่ขึ้นนิเทศ ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 3 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการวิจัยเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ระบบ โดยศึกษาสภาพ ปัญหา แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบการประเมินทักษะความสามารถหลักของกิจกรรมการพยาบาลฉุกเฉิน

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนามี 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การสังเคราะห์ องค์ประกอบความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

2.2 ออกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบประเมินและประเด็นการสนทนากลุ่ม

2.3 พัฒนาคู่มือแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ระยะที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของระบบมี 3 ขั้นตอน คือ

3.1 ก่อร่างแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการพยาบาลหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งพิจารณาความตรงตาม การทบทวนวรรณกรรมของแบบประเมิน เกณฑ์การประเมิน และตรงตามวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่า ดัชนีความ สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบความสามารถและ พฤติกรรมบ่งชี้ระดับคุณภาพจากผลการตัดสินของ ผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruency Index: IOC) และใช้ค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ปรับปรุง แบบประเมินแต่ละด้านที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.80 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ⁶

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ได้แก่ แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ไปใช้ทดสอบกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย หากความเชื่อมั่น (reliability) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70⁶ คำนวณ จากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า เครื่องมือมีค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยรวมเท่ากับ 0.89 และรายด้านประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถ การประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน 2) ด้านทักษะ ปฏิบัติการพยาบาล 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านจริยธรรมและกฎหมาย และ 5) ด้าน บุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง เท่ากับ 0.80, 0.82, 0.65, 0.69 และ 0.87 ตามลำดับ จากผล การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น พบว่า ด้านการ ติดต่อ สื่อสาร และด้านจริยธรรมและกฎหมายมีค่า ความเชื่อมั่นน้อยกว่า 0.70 ผู้วิจัยจัดการสนทนา กลุ่มย่อยจากผู้เชี่ยวชาญ

3.3. ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นที่ได้ ร่วมกับได้ข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลหน่วยอุบัติเหตุและ ฉุกเฉิน จำนวน 3 ท่าน นำมาประกอบการสนทนา กลุ่มย่อยใช้แบบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ตามแนวคำถามในการ จัด สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) แนะนำตนเองและทีมงาน ชี้แจง

จุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำตนเอง เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ตาม ประเด็นต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในกลุ่ม ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน และสรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบไปด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสามารถ ของการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ประกอบไป ด้วย นักศึกษามีความสามารถของการซักประวัติ ความสามารถการตรวจร่างกาย ความสามารถ การจำแนกความรุนแรงของผู้ป่วย (triage/ESI) ความสามารถในการประเมินและให้การพยาบาล ผู้ป่วย fast track STEMI ความสามารถในการ ประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วย fast track sepsis ความสามารถในการประเมินและให้ การพยาบาลผู้ป่วย fast track stroke และ ความสามารถในการประเมินและให้การพยาบาล ผู้ป่วย fast track trauma

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะปฏิบัติ การพยาบาล ประกอบไปด้วย นักศึกษาสามารถ กำหนดปัญหาและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล สามารถการวางแผนการพยาบาล สามารถ การตรวจวัดประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพ สามารถประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ปกติเบื้องต้น สามารถประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ผิดปกติเบื้องต้น สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่รวดเร็วและปลอดภัย สามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติ มากกว่า 2 ระบบขึ้นไป และสามารถให้คำแนะนำ เบื้องต้นแก่ผู้ป่วยและญาติ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร ประกอบไปด้วย นักศึกษาสามารถติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพ และ

สามารถส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยในการดูแลรักษาต่อเนื่องตามหลัก ISBAR

องค์ประกอบที่ 4 ด้านจริยธรรมและกฎหมาย ประกอบไปด้วย นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามพยาบาลตามหลักสิทธิผู้ป่วย สามารถบันทึกทางการพยาบาล สามารถให้คำแนะนำในกรณีคดีความ มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีวินัย และรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ พัทธ์ศาส์สิทธิของผู้ใช้บริการ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง ประกอบไปด้วย นักศึกษาสามารถแสดงถึงภาวะผู้นำ สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และสามารถทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยใช้การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ (online focus groups) ผ่านโปรแกรม microsoft team

คำชี้แจง การดำเนินการสนทนากลุ่ม

- 1) ผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) แนะนำตนเองและทีมงาน
- 2) ผู้ดำเนินการสนทนาชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำตนเอง
- 4) เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ตามประเด็นต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน
- 5) สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

แนวคำถามในการจัดสนทนากลุ่ม

- 1) ประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- 2) หัวข้อการประเมินด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉินครอบคลุมครบถ้วน หรือไม่อย่างไร
- 3) หัวข้อการประเมินด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุม ครบถ้วนหรือไม่อย่างไร
- 4) หัวข้อการประเมินด้านการติดต่อสื่อสารครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร
- 5) หัวข้อการประเมินด้านจริยธรรมและกฎหมายครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร

6) หัวข้อการประเมินด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเองครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร และ 7) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. คู่มือที่ใช้คำอธิบายแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ได้แก่ คู่มือคำอธิบายแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ฯ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต รหัสโครงการ SHS068/2566 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อธิบายการเข้าร่วมการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างตกลงเข้าร่วมการวิจัยจะต้องลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมด้วยตนเอง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนและไม่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อหาค่า IOC ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ระดับคุณภาพจากผลการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านจริยธรรมและกฎหมาย ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเองค่า IOC เท่ากับ 1, 0.98, 0.67, 0.80 และ 1 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินรายด้าน

ด้าน	ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ		
		ประเมิน ค่ารวม IOC รายด้าน		
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
	ด้านความสามารถประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ข้อคำถาม 1-7	ค่า IOC เท่ากับ 1		
	ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ข้อคำถาม 8-15	ค่า IOC เท่ากับ 0.98		
	ด้านการติดต่อสื่อสาร ข้อคำถาม 16-17	ค่า IOC เท่ากับ 0.67		
	ด้านจรรยาบรรณและกฎหมาย ข้อคำถาม 18-22	ค่า IOC เท่ากับ 0.80		
	ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง ข้อคำถาม 23-26	ค่า IOC เท่ากับ 1		

2. การทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70⁶ คำนวณจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยรวมเท่ากับ 0.89 และรายด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน 2) ด้านทักษะปฏิบัติ

การพยาบาล 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านจรรยาบรรณและกฎหมาย และ 5) ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง เท่ากับ 0.80, 0.82, 0.65, 0.69 และ 0.87 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านจรรยาบรรณและกฎหมายมีค่าความเชื่อมั่นน้อยกว่า 0.70 ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มย่อยจากผู้เชี่ยวชาญ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคคุณภาพของแบบประเมินโดยรวม

ข้อ	ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค
1	ด้านความสามารถประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน	0.80
2	ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล	0.82
3	ด้านการติดต่อสื่อสาร	0.65
4	ด้านจรรยาบรรณและกฎหมาย	0.69
5	ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง	0.87
โดยรวม		0.89

3. การสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

3.1 ประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติ

การพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

การชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีการประเมิน

ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสมในแต่ละบริบทของการขึ้นฝึกปฏิบัติ โดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการประเมินในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “แบบประเมินมีความเหมาะสมและสอดคล้องตามบริบทการขึ้นฝึก” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “เหมาะสมกับการประเมินนักศึกษาในระดับ ป.ตรี”

3.2 การประเมินด้านความสามารถของการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉินครอบคลุมครบถ้วน หรือไม่อย่างไร

ความสามารถของการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉินสามารถซักประวัติ ตรวจร่างกาย จำแนกความรุนแรงของผู้ป่วย (triage/ESI) และสามารถประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มช่องทางด่วนได้ โดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “ในคู่มือเพิ่มการซักประวัติเกี่ยวกับอะไรบ้างเช่น อาการสำคัญ การเจ็บป่วยในปัจจุบัน การเจ็บป่วยในอดีต” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “การตรวจร่างกายเน้นแบบไหน head to toe หรือเฉพาะตำแหน่ง” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “ควรแยกการประเมินกับกิจกรรมการพยาบาล”

3.3 การประเมินด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร ทักษะปฏิบัติการพยาบาลต้องสามารถกำหนดปัญหาและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล วางแผนการพยาบาลได้ การตรวจวัดประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพ ประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ปกติและผิดปกติเบื้องต้นให้การพยาบาลที่รวดเร็วและปลอดภัย ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติที่ซับซ้อนเบื้องต้น และให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยและญาติได้ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “ด้วยการดูแลคนที่หลากหลายเน้นปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยกลุ่ม fast track” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “ควรระบุกิจกรรมไปเลยเป็นข้อ ๆ เช่น การประเมิน FT stroke เป็นต้น” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “เพิ่มกิจกรรมการให้ยาปฏิชีวนะ การทำ EKG”

3.4 การประเมินด้านการติดต่อสื่อสารครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร

การติดต่อสื่อสารและประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพและส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยในการดูแลรักษาต่อเนื่องตามหลัก ISBAR ได้ โดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “การใช้หลัก ISBAR มีความเหมาะสม” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “ควรระบุกลุ่มที่ต้องติดต่อสื่อสารให้เฉพาะเจาะจง” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “นักศึกษาพยาบาลมีการสื่อสารส่วนใหญ่กับเพื่อน อาจารย์นิเทศและพี่ ๆ พยาบาล”

3.5 การประเมินด้านจริยธรรมและกฎหมายครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร

การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักสิทธิผู้ป่วย บันทึกทางการพยาบาล ให้คำแนะนำเบื้องต้นในกรณีคดีความ มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ และมีวินัย รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ พึงกษัตริย์ของผู้ใช้บริการโดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “การบันทึกทางการพยาบาลต้องระบุด้วยว่าได้ถูกต้องตามหลักการ” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “เกินขอบเขตบทบาทนักศึกษา หรือเปลี่ยนคำเป็นสามารถวิเคราะห์ทางจริยธรรมด้านการพยาบาลหรือระบุความผิดทางจริยธรรมทางการพยาบาล” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “ความสามารถให้คำแนะนำในกรณีคดีความนักศึกษาพยาบาลอาจไปไม่ถึง”

3.6 การประเมินด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเองครอบคลุม ครบถ้วน หรือไม่อย่างไร

แสดงถึงภาวะผู้นำ ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้ โดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพยาบาลศาสตรบัณฑิตและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต สุภาพชนคนดีสวนดุสิต” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “เพิ่มการทำงานร่วมกับเพื่อนที่ขึ้นฝึกปฏิบัติ” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “มีความเหมาะสมกับคุณลักษณะพยาบาล”

3.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การนำแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีการปรับการประเมินให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาพยาบาลโดยสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นดังนี้ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “แบบประเมินการฝึกปฏิบัติควรมีคะแนนเต็ม 100” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “ระบุในด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านจริยธรรมและกฎหมาย ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง บางข้อการประเมินสามารถให้คะแนนได้ 2 เท่า” และผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “ด้านจริยธรรมและกฎหมาย อาจปรับเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม”

การอภิปรายผล

การพัฒนาแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านจริยธรรมและกฎหมาย และด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอการปรับด้านจริยธรรมและกฎหมายเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของวิปศยา คัมสุพรรณ, บุญพิชชา กิจภักดี และกุลวดี อภิชาติบุตร⁷ ศึกษาการพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก พบว่ากรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน โดยการปฏิบัติการพยาบาลในภาวะวิกฤตและฉุกเฉิน ดังกล่าวยังเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานการพยาบาล ผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินในมาตรฐานที่ 1 การตรวจและบำบัดรักษาทางการพยาบาลบริการการแพทย์ฉุกเฉิน และมาตรฐานที่ 2 การตรวจและบำบัดรักษาทางการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ที่กำหนด

ว่า พยาบาลวิชาชีพ ต้องปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับ ปัญหาการเจ็บป่วยและบาดเจ็บอย่างทันทีต่อสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นและส่งต่อข้อมูลที่เป็นจำเป็นของผู้ป่วยแก่พยาบาลหรือผู้ช่วยเพื่อการรักษาพยาบาลที่ต่อเนื่องได้อย่างถูกต้อง⁸ สอดคล้องกับสำนักการพยาบาลที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินในมาตรฐานที่ 2 หัวข้อ ที่ 2.2 ว่าพยาบาลวิชาชีพต้องประเมินอาการและเฝ้าระวังสิ่งผิดปกติจากการใช้ยาได้ รวมถึงการจัดลำดับการช่วยเหลือดูแลตามลำดับความเร่งด่วนที่มีประสิทธิภาพและถูกต้อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ลดภาวะแทรกซ้อนอันตรายที่คุกคามชีวิต และลดอัตราการตายในผู้ป่วยที่มีการเจ็บป่วยฉุกเฉินได้ โดยความถูกต้องแม่นยำของการคัดแยก ผู้ป่วยเป็นบทบาทที่สำคัญสำหรับพยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน⁹ การให้การพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉิน การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง การคัดแยกผู้ป่วยตามลำดับความรุนแรง การพยาบาลสาธารณสุข การส่งต่อผู้ป่วยวิกฤต การพยาบาลผู้ป่วยเด็ก และ ผู้สูงอายุ การบริหารจัดการในภาวะเร่งด่วน และการพยาบาลผู้ป่วยภาคสนาม หรือเมื่อเกิดภาวะสงคราม โดยสมรรถนะที่พยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินจำเป็นต้องมี คือ การให้การพยาบาลที่ถูกต้อง การเป็นที่ปรึกษา มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้สอน เป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้า วิจัยพัฒนา และเป็นตัวอย่างของ ผู้มีจริยธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งบทบาทพยาบาลในคัดแยกผู้ป่วยฉุกเฉินเป็นบทบาทสำคัญ พยาบาลจึงต้องมีสมรรถนะหรือ ความสามารถคัดแยกผู้ป่วยฉุกเฉินรุนแรงได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องที่จะทำให้ผู้ป่วยฉุกเฉินรุนแรงที่แท้จริงได้รับการรักษาพยาบาลตามความเหมาะสมและรวดเร็ว อันเป็นการลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน การเกิดความพิการ และการเสียชีวิต จัดเป็นการพัฒนาคุณภาพการรักษาพยาบาลตลอดจนทำให้ผู้รับบริการและญาติมีความพึงพอใจในการดูแลเพิ่มขึ้น รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของประเทศเป็นต้น⁹

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ระดับคุณภาพจากผลการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruency Index: IOC) รายงาน พบว่า ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ค่า IOC เท่ากับ 1 ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ค่า IOC เท่ากับ 0.98 ด้านการติดต่อสื่อสาร ค่า IOC เท่ากับ 0.67 ด้านจริยธรรมและกฎหมาย ค่า IOC เท่ากับ 0.80 และด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง ค่า IOC เท่ากับ 1 และการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รายหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70⁶ คำนวณจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยรวมเท่ากับ 0.89 และรายด้านประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน 2) ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านจริยธรรม และกฎหมาย และ 5) ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง เท่ากับ 0.80, 0.82, 0.65, 0.69 และ 0.87 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นพบว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านจริยธรรมและกฎหมายมีความเชื่อมั่นน้อยกว่า 0.70 ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มย่อยจากผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับการศึกษาของระวีวรรณ ยี่ฝุ่นแก้ว และสุนทรา โทบัว¹¹ ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลศูนย์อุบัติเหตุ ระดับ 1-2 พบว่า แบบประเมินสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์อุบัติเหตุ ระดับ 1-2 มีลักษณะการให้คะแนนแบบรูบรีคแบ่งพฤติกรรม

สมรรถนะออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านจริยธรรมและกฎหมายวิชาชีพ และ 4) ด้านบุคลิกภาพ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน พบว่า มีความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาจากผลความสอดคล้องของการผู้ผู้เชี่ยวชาญ ค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับจากหัวหน้าหรือรองหัวหน้าพยาบาลวิชาชีพประเมินตนเอง เท่ากับ 0.951 และ 0.937 ค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินโดยพิจารณาจากผลความสอดคล้องใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .61$)

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จำเป็นต้องมีการแบบประเมินการฝึกปฏิบัติควรมีคะแนนเต็ม 100 และสามารถระบุในด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านจริยธรรมและกฎหมายด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง บางข้อของการประเมินสามารถให้คะแนนได้ 2 เท่า และควรมีการปรับแบบประเมินด้านจริยธรรมและกฎหมาย อาจปรับเป็นด้านคุณธรรมจริยธรรม

การนำแบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินไปใช้มีจำนวน 26 ข้อ ในหัวข้อที่มีเครื่องหมาย * จะมีคะแนน $\times 2$ เท่า ซึ่งคะแนนทั้งหมดแบบสอบถามรวม 200 คะแนน นำคะแนนเต็มมาหาร 2 ได้คะแนนรวม 100 คะแนนโดยมีการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสามารถ¹² แบ่งดังนี้

1. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 0-25 มีพัฒนาการระดับต้น

2. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 25-50
มีพัฒนาการระดับปานกลาง

3. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 50-75
มีพัฒนาการระดับสูง

4. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 75-100
มีพัฒนาการระดับสูงมาก

เอกสารอ้างอิง

1. Praveda K. Teaching clinical practice according to the expectations of nursing students. *Journal of Nurses Association of Thailand Northern Region*. 2564; 27(1): 17-28. (in Thai)
2. Somkit R. Organizing teaching and learning in the clinic. Bangkok: Chulalongkorn University Press. 2007. (in Thai)
3. Satsin T., and Wongwiseskul S. Lessons Learn from Online Teaching: Challenges for Teacher under COVID - 19 Situations. *J Royal Thai Army Nurses*. 2021; 22(1): 1-9. (in Thai)
4. Son, Young-Ju, Insook Lee, and Chang-Seung Park. A Study of competence of nursing students in Emergency Nursing Core Skills. *Journal of Problem-Based Learning*. 2016; 3(1): 15-22.
5. AlShibi, Ahmad N., and Ayman M. Hamdan-Mansour. "Nurses' knowledge and skills to manage patients with psychological distress in emergency departments." *The Open Nursing Journal* . 2020; 4(1).
6. Boonjai S. The methodology in nursing research. Bangkok. U and I intermedia; 2010. (in Thai)
7. Wipatsaya K., Bunpitcha C. and Kulwadee A. Development of a Registered Nurse Competency Framework, Emergency Department, Buddhachinaraj Phitsanulok Hospital. *Nursing Journal CMU*. 2565; 49(1): 138-147. (in Thai)
8. National Institute of Emergency Medicine. (2015). Guidelines to follow the rules, criteria and procedures to sort and prioritize emergency care at the emergency room, according to the emergency medical board. Nonthaburi: Author. (in Thai)
9. Malee K. and Kittiporn N. Guideline for Developing Quality and Safety in Caring for Patients with Accident and Emergency. *EAU HERITAGE JOURNAL SCIENCE AND TECHNOLOGY*. 2565; 11(3): 30-42. (in Thai)
10. Monrudee P., Yothaka Phakaphong & Peraya Sutteelangkun. Role and Competencies of Emergency Nurses in Triage Assessment for Patients in Emergencies. *EAU HERITAGE JOURNAL SCIENCE AND TECHNOLOGY*. 2563; 14(3): 60-71. (in Thai)
11. Rawiwan Y. and Suntrara T. A Development of the Essential Emergency Department Nurse' Competency in the Trauma Center Hospital Level 1-2. *J Royal Thai Army Nurses*. 2013; 11(2): 53-60. (in Thai)
12. Sirichai K, Classical Testing Theory. 6th edition. Bangkok: Chulalongkorn University Press. 2009: 266-268. (in Thai)

ตัวอย่างแบบประเมินฉบับสมบูรณ์
แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล
ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ซึ่งข้อความแต่ละข้อเป็นคำอธิบายถึงความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประกอบด้วย 5 ด้าน มีทั้งหมด 26 ข้อ คะแนนรวม 200 คะแนน ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน

ด้านที่ 2 ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล

ด้านที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร

ด้านที่ 4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ด้านที่ 5 ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความสามารถของท่านเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ขอให้ท่านพิจารณาตามความเป็นจริงมากที่สุดว่าท่านมีระดับความสามารถดังกล่าวในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดโดยมีหลักเกณฑ์พิจารณาดังนี้

มากที่สุด (5) หมายถึง ท่านรับรู้ / แสดงออกถึงความสามารถดังกล่าวมากที่สุด

มาก (4) หมายถึง ท่านรับรู้ / แสดงออกถึงความสามารถดังกล่าวมาก

ปานกลาง (3) หมายถึง ท่านรับรู้ / แสดงออกถึงความสามารถดังกล่าวปานกลาง

น้อย (2) หมายถึง ท่านรับรู้ / แสดงออกถึงความสามารถดังกล่าวน้อย

น้อยที่สุด (1) หมายถึง ท่านรับรู้ / แสดงออกถึงความสามารถดังกล่าวน้อยที่สุด

ข้อ	ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
ด้านความสามารถการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน*						
1	สามารถซักประวัติได้					
2	สามารถตรวจร่างกายได้					
3	สามารถจำแนกความรุนแรงของผู้ป่วย (triage/ESI) ได้*(2)					
4	สามารถประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วย fast track STEMI ได้*(2)					
5	สามารถประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วย fast track sepsis ได้*(2)					
6	สามารถประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วย fast track stroke ได้*(2)					
7	สามารถประเมินและให้การพยาบาลผู้ป่วย fast track trauma ได้*(2)					
ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล*						
8	สามารถกำหนดปัญหาและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลได้*(2)					
9	สามารถวางแผนการพยาบาลได้*(2)					
10	สามารถการตรวจวัดประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพได้					
11	สามารถประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ผิดปกติเบื้องต้นได้					
12	สามารถประเมินคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ผิดปกติเบื้องต้นได้					
13	สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่รวดเร็วและปลอดภัยได้					

ข้อ	ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
14	สามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติซับซ้อนเบื้องต้นได้					
15	สามารถให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยและญาติได้					
ด้านการติดต่อสื่อสาร*						
16	สามารถติดต่อสื่อสารและประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้					
17	สามารถส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยในการดูแลรักษาต่อเนื่องตามหลัก ISBAR ได้*(2)					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม*						
18	สามารถปฏิบัติการพยาบาลตามหลักสิทธิผู้ป่วยได้*(2)					
19	สามารถบันทึกทางการพยาบาลได้					
20	สามารถให้คำแนะนำเบื้องต้นในกรณีคดีความได้					
21	มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีวินัย*(2)					
22	รักษารรยาบรรณวิชาชีพ พัทธ์ศัทธิของผู้ใช้บริการ*(2)					
ด้านบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง*						
23	สามารถแสดงถึงภาวะผู้นำได้*(2)					
24	สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง*(2)					
25	สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้*(2)					
26	สามารถทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้*(2)					
รวม 200 คะแนน/2 คะแนนเต็ม 100 คะแนน						

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสามารถ¹² แบ่งดังนี้

1. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 0-25 มีพัฒนาการระดับต้น
2. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 25-50 มีพัฒนาการระดับปานกลาง
3. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 50-75 มีพัฒนาการระดับสูง
4. คะแนนความสามารถ ร้อยละ 75-100 มีพัฒนาการระดับสูงมาก